

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

EU_12_sada2_16_ČJ_Ezopovy_bajky_Dur

Název školy	Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, Karviná, p. o.
Autor	Mgr. Durajová Helena
Anotace	Pracovní list je zaměřen na upevnění znalostí dosažených ve výuce českého jazyka v oblasti literatury.
Vzdělávací oblast	Český jazyk a literatura
Předmět	Český jazyk
Tematická oblast/téma	Literární výchova/Bajky
Výsledky vzdělávání	Seznámit se s Ezopovými bajkami a Ezopem jako autorem. Znat charakteristické rysy bajek a umět je rozeznat mezi dalšími literárními žánry.
Klíčová slova	Ezop, bajka, ponaučení, Jean de La Fontaine, Bidpaj, Krylov, Phaedrus, Demétrios Falerónský
Druh učebního materiálu	pracovní list
Typ vzdělávání	Střední vzdělávání, 2. ročník Praktické školy dvouleté
Ověřeno	Datum: 25. 3. 2013 Třída: II. PRŠ 2
Zdroj	[online]. [21-3-2013]. Dostupné z URL: < http://www.spisovatele.cz >, < http://cs.wikipedia.org >, < http://mythfolklore.net >, < http://holysoulshermitage.com >,

EZOPOVY BAJKY

EZOP

- Vzdělaný otrok, který původně pocházel z Malé Asie.
- Působil v Řecku asi v 6. století př.n.l., žil v Athénách a na ostrově Samos.
- O jeho životě není příliš známo, údajně byl po celý život velmi nemocen a po propuštění z otroctví cestoval, Řecko, Babylonie, Egypt.
- Svě bajky přednášel ústně, zaznamenány a zveršovány byly až o 300 let později (3. století př.n.l.), do řečtiny je přeložil a zveršoval Demétrios Falerónský a do latiny Phaedrus.
- Jednalo se o krátké, prozaické příběhy se stručným dějem, v nichž vystupovala ustálená skupina postav, zvláště zvířata, nebo rostliny. Výjimečně se zde objevují i lidé, či bohové. Každá bajka obsahuje na konci poučení.
- Na Ezopovu tvorbu později navázali mnozí, např. Bidpaj, Jean de La Fontaine, I. A. Krylov.
- Podle pověsti byl Ezop křivě obviněn ze svatokrádeže a v Delfách odsouzen k smrti, měl být údajně shozen ze skály do propasti.

*Dle pověsti byl Ezop propuštěn z otroctví, když pomohl svému pánovi zachránit jeho majetek. Na jedné z bujarých oslav se Ezopův pán vsadil o všechny svůj majetek, že vypije moře. Druhý den si uvědomil svůj omyl a poprosil Ezopa o pomoc. Moudrý Ezop řekl, všem přítomným, že jeho pán se vsadil, že vypije moře, ale musí to být skutečně jen to moře, bez všech přítoků, řek a jezer, co se do něj vlévají. Nikdo z přítomných nevěděl jak zajistit tyto podmínky, tak ze sázky sešlo a Ezopův pán si mohl ponechat svůj majetek.

*Bajka je krátké alegorické vyprávění ve verších nebo v próze. V bajce nejčastěji vystupují zvířata (bajka ezopská) nebo rostliny a věci s lidskými vlastnostmi. Bajka má obyčejně výchovný charakter, někdy žertovný, často kritický.

Je to jeden z nejstarších literárních žánrů.

VLK LÉKAŘEM

Měl osel třísku v noze; kulhal - sotva stál
Tu nablízku zří vlka; smrti tváří v tvář
se rozhovoří : „ Vlku, brzy odejdu,
už dodýchávám. Jak jsem rád žes přišel ty!
Ne sup a havran, ty si na mě pochutnáš.

Jen jedno chtěl bych, službičku tak
neškodnou:

Mám v noze třísku, ještě mně ji vytáhni-
a k bránám Smrti půjde se mi lehčeji.

Vlk neodepřel : „ V tomhle rád ti posloužím.

A hrotem zubů třísku z rány vytáhl.

A v tom už osel, zbaven všech svých bolestí,

Se rozpřáh nohou po tom chřtánu šedivém

A rozbil vlku čelo, chrup a nos a prch.

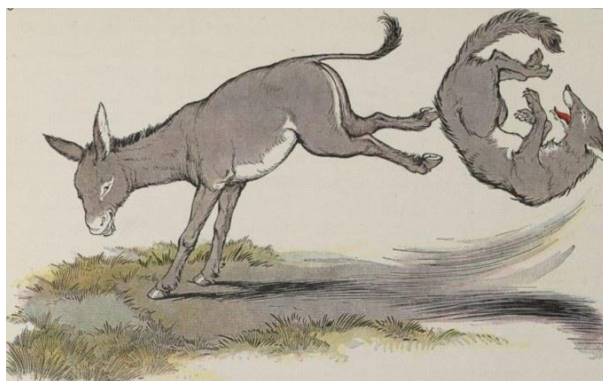
Vlk zabědoval: „ Dobře na mne hlupáka:

Já mrzákovi chtěl jsem býti lékařem,

ač odjakživa nebyl jsem než řezníkem."

Ponaučení: Pro dobrotu na žebrotu."

Vždy se objeví lidé, kteří by nejraději brali a sami nic nedávali.
Pokud sami něco potřebují, nebojí se zeptat nikoho, ale když potom chce
druhý něčeho po nich, nikdy nepomohou.

PROZÍRAVÝ RYBÁŘ

Už dlouho brousil rybář mořským pobřežím

a s tenkým prutem v ruce sháněl obživu;

i chytne na svou žíni rybku nevelkou.

Nu, na pečení v pánvi zrovna nebyla.

Tu třepetavá rybka prosí rybáře:

„Což pro tebe mám cenu? Co ti prospěju?

Jsem holé mládě: vždyť mi matka, kambala,

zde pod tou skálou dala život nedávno.

Tak pusť mě zatím, nevraždi mě zbůhdarma.

Až mořskou řasou pořádně se vykrmím

A povyrostu, hodna stolu bohatých,

pak znova si mě chytneš- zase tadyhle. "

A zmítala se, vzdychala a prosila.

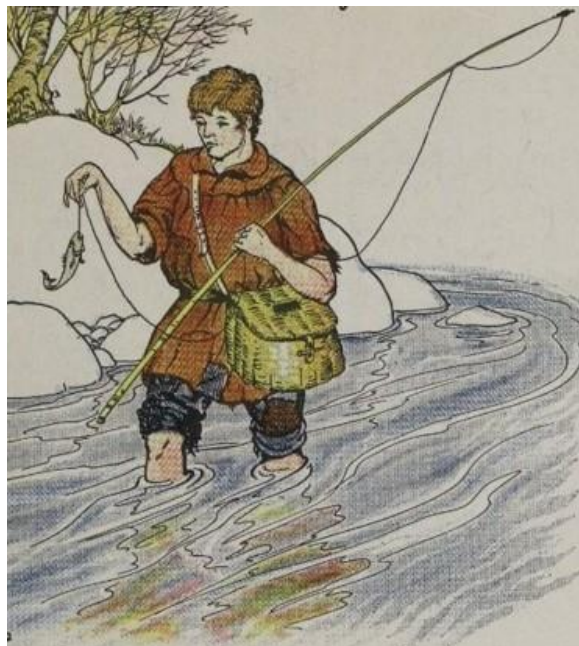
Ten starý rybář nedal se však obloudit;

Když ostrým sítím rybku provlek, povídá:

„Kdo nedbá zisků jistých, třebaš malinkých,

a štve se za nejistým, jak je bláhový!"

Mravní naučení v této bajce poukazuje, že lépe je smířit s málem, než spoléhat a čekat na něco většího a nakonec nemít nic. Přesně je vyjadřuje přísloví: „Lépe vrabec v hrsti, než-li holub na střeše."

Test

1) *Kdo z níže uvedených je považován za zakladatele literárního žánru - bajka?*

- a) *Jean de La Fontaine*
- b) *I. A. Krylov*
- c) *Ezop*
- d) *Bidpaj*

2) *Kdo sepsal a zveršoval Ezopovy bajky v latině?*

- a) *Ezop*
- b) *Bidpaj*
- c) *Demétrios Falerónský*
- d) *Phaedrus*

3) *Kdo z těchto autorů nebyl autorem bajek:*

- a) *Kryl*
- b) *Bidpaj*
- c) *Ezop*
- d) *Fontaine*

4) *Bajky jsou:*

- a) *Dlouhé texty s vtipnou pointou na konci*
- b) *Krátké epické příběhy, z nichž plyne ponaučení*
- c) *Krátké verše, oslavující přírodu*

ŘEŠENÍ:

1. *C*

2. *D*

3. *A*

4. *B*